

ISSN 1407-9321

TV programma
20. – 26. februāris

Latgales stends starptautiskajā tūrisma izstādē «Balttour 2006» — visapmeklētākais

● No 10. līdz 12. februārim izstāžu hallē Ķīpsalā notikusi XIII Starptautiskā tūrisma izstāde «Balttour 2006» Latgales reģiona tūrisma nozarei deva lielisku iespēju pierādīt, ka esam bagāti ne tikai ar tradicionālām, bet arī modernām vērtībām. Preiļu rajonu Latgales kopīgajā stendā pārstāvēja (no kreisās) Preiļu rajona tūrisma centra darbiniece Liga Bruzguļe, centra vadītāja Irēna Kjarķuža, Livānu tūrisma centra vadītāja Astērija Vucēna, Aglonas novada tūrisma informācijas centra prakticante Oksana Ivanova un centra vadītājs Jānis Rutka.

Jaukā noskaņojumā, ar bagātīgu informatīvo materiālu klāstu un labām cerībām par veiksmīgu tūrisma vasaru no XIII Starptautiskās izstādes «Balttour 2006», kas aizvadītās brīvdienās risinājās Rīgā, atgriezušies Preiļu rajona tūrisma informācijas centra darbinieki. Kopā ar saviem kolēģiem no citiem Latgales rajoniem viņi bija sagatavojuši kopīgu stendu, par ko no izstādes rīkotājiem saņēma nomināciju «Latgales muzikālā skatuve», kā arī nosaukumu «Galantākais stends».

Par Starptautiskās tūrisma izstādes «Balttour 2006» rezultātiem stāsta Preiļu rajona tūrisma informācijas centra vadītāja Irēna Kjarķuža.

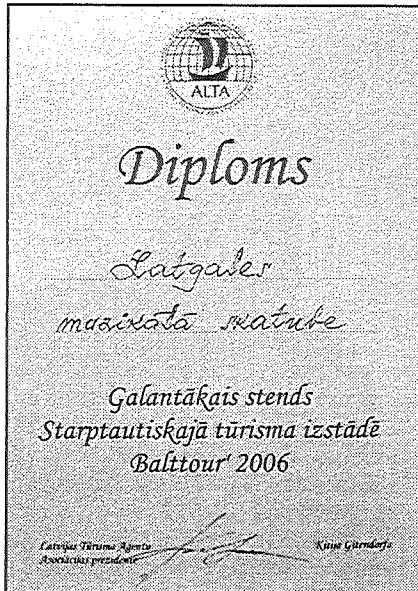
— Kā ierasts, izstādē Rīgā bija pārstāvēti gan visi Latvijas reģioni, gan tūrisma un ceļojumu firmas, kā arī bija ieradušies speciālisti no ārvalstīm. Latgales stends un informācijas pasniegšanas maniere šogad bija atšķirīga. Mūsu galvenā koncepcija izstādē bija parādīt ne vien tradicionālās Latgales vērtības — keramiku, dabas bagātības, cilvēku viesmīlību —, bet arī eksponēt mūsu zilo ezeru zemi kā modernu novadu, kur veiksmīgi izmanto jaunākās informācijas tehnoloģijas, darbojas savs novada izaugsmei. Tūrisma informācijas centru uzdevums bija lauzt stereotipu par to, ka Latgale ir atpalicis novads. Šajā ziņā par veiksmīgu var atzīt sadarbību ar uzziņu dienestu 1188. Apmeklētāji varēja zvanīt un uzdot interesējošos jautājumus. Izstādes

ietvaros tika rīkota izziņu akcija «Latgale dāvā balvas». Akcijas dalībniekiem bija jāatbild uz četriem jautājumiem. Balvu klāsts bija plašs — atlaides viesu mājās, bezmaksas ekskursijas un muzeju apmeklējumi. Galvenā balva — lieliska, aptuveni 400 latos vērtā koka laiva ar uzrakstu «Vasals Latgolā». Visu izstādes darba laiku tika rādītas videofilmas par Latgali, muzikālie klipī.

Latgales stends un līdz ar to arī piedāvāto iespēju un materiālu klāsts šogad bija ievērojami plašāks. Informācija bija izstādīta 40 kvadrātmētru platībā, pērn — tikai 20. Mūsu stendu rotāja krāsainas kolāžas, kas atveidoja gan tradicionālo, gan moderno Latgali. Arī Preiļu rajonam bija interesants materiālu piedāvājums. Apmeklētāji saņēma jaunu bukletu, kurš sniedz visas tūristiem nepieciešamās ziņas par apskates objektiem, naktsmitnēm, ēdināšanas iespējām, kā arī informē par tūrisma informācijas centriem un punktiem.

Visiem izstādes apmeklētājiem Latgales tūrisma organizatori šogad piedāvāja daudz un dažādas atraktīvas darbības, kas nepārtraukti piesaistīja uzmanību. Visas trīs izstādes dienas darbojās keramiķis Valdis Pauliņš no Krāslavas rajona, kas turpat uz vietas veidoja māla izstrādājumus. Aglonas maizes muzeju prezentēja Vija Ancāne, viņa ne tikai stāstīja par Latvijā vienīgo maizes muzeju, bet arī cienāja ar rudzu maizi. Stendā uzstājās pirtnieks, kas dalījās ar apmeklētājiem pirts gudrībās.

Apmeklētājus it īpaši piesaistīja Gunāra Igauna organizētā muzikālā darbnīca, kur

● Ar atraktīvām izdarībām latgalieši pierādīja, ka ir muzikāls novads, par ko saņēma izstādes rīkotāju piešķirto nomināciju «Latgales muzikālā skatuve».

viesiem bija iespēja pašiem izmēģināt seno mūzikas instrumentu spēli — skanēja cītara, akordeons, *bubyns*, trejdeksnis, mandolina. Secinājām, ka ar šiem tradicionālajiem instrumentiem labi skan ne tikai tautas dziesmu melodijas, bet pat džeza skaņdarbi un roks. Ne velti saņēmām nomināciju «Latgales muzikālā skatuve», jo visu izstādes darba laiku Latgales stendā skanēja mūzika, uzstājās populārās grupas «Borowa MC», «Bez PVN», «Laimas muzykanti», kas piesaistīja jauniešu uzmanību.

L. Kirillova

Abonē «NOVADNIEKU»

VISĀS Preiļu rajona pasta nodaļās, redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos, vai internetā www.novadnieks.lv no JEBKURAS mēneša dienas līdz mēneša, ceturkšņa vai gada beigām.

Izmanto izdevību — abonē redakcijā ar atlikto maksājumu.

ZIŅAS

Deju kolektīvs «Gaida» — jaunrades deju konkursa laureāts

Preiļu 1. pamatskolas 5.-6. klašu deju kolektīvs «Gaida» 22 kolektīvu konkurencē kļuvis par laureātu Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts jaunatnes iniciatīvu centra organizētajā bērnu un jauniešu jaunrades deju konkursā «Mēs un dejas». Šis konkurss risinājās 10. februārī Rīgā, VEF Kultūras pili. «Gaidas» dejotāji no maksimāli iespējamajiem 25 punktiem saņēma 24, «Novadnieku» informē Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs. Bērnu un jauniešu jaunrades deju konkursu Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs organizē kopš 2001. gada, tajā var piedalīties ikviens deju autors vai horeogrāfs.

Atbilstoši konkursa nolikumam, jaunie Preiļu dejotāji žūrijas komisijai rādīja divas savas vadītājas Gaidas Ivanovas dejas — tautas dejas apdari «Sēju mirtu, sēju rūtu», kurai izmantota mūzika no folkloras kopas «Ceiruleīts» repertuāra, un sīzētisko deju «Šurpu turpu», kurai mūziku sacerējis mūzikas skolotājs Arvids Gžibovskis.

LRAA padomi arī turpmāk vadīs krāslavietis

16. februārī Preiļos notikušajā kārtējā Latgales reģiona attīstības aģentūras (LRAA) padomes sēdē par padomes priekšsēdētāju atkārtoti tika ievēlēts Daugavpils rajona padomes izpilddirektors Vitalijs Aizbalts. Sēdē bija iecerēts ievēlēt arī padomes priekšsēdētāja vietnieku, taču lēmuma pieņemšanu nācās atlikt uz nākamo sēdi, jo trijās vēlēšanu kārtās padomes locekļiem tā arī neizdevās noskaidrot piemērotāko no četrām izvirzītajām kandidatūrām.

Viens no svarīgākajiem LRAA padomes sēdes jautājumiem bija par priekšfinansējuma piesaistīšanu projektam «Jauna tūrisma galamērķa radīšana, apvienojot Latgales un Rytu Aukstaiti (Lietuva) pierobežas reģionu piedāvājumu «New destiny»». Lai sadarbība būtu veiksmīgāka, nolēmts iekļaut projekta rīcības komitejā arī trīs LRAA pārstāvjus — Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieku Ernestu Jurkānu, Krāslavas rajona padomes priekšsēdētāju Andri Bađūnu un Ludzas rajona padomes priekšsēdētāju Juri Dombrovski.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Bērnu veselību cer glābt ar brīvpusdienām

Pirmo četru klašu skolēni siltas pusdienas skolā turpmāk varētu saņemt par brīvu. Bērnu un ģimenes lietu ministrijai sagatavoto ziņojumu par brīvpusdienām sākumskolas skolēniem, kā arī taukus, cukuru un krāsvielas saturošu produktu tirdzniecības ierobežošanu mācību iestādēs 14. februārī uzklauzīja valdība. Sākumskolas audzētājus nodrošināšanu ar brīvpusdienām Bērnu un ģimenes lietu ministrija uzskata par vienu no iespējām, kā uzlabot bērnu sliktos uztura paradumus. Pētījumos secināts, ka tikai ceturtdaļa skolēnu augļus un dārzeņus uzturā lieto katru dienu, savukārt saldumus vismaz reizi dienā uzēd katrs ceturtais skolabērns. Izplatīta ir arī ēšana maltiņu starplaikos. Veselības veicināšanas valsts aģentūra secinājusi, ka konfektes vai šokolādi bērni ēd vismaz reizi dienā. Gandrīz tikpat regulāri skolēni našķējas ar čipsiem — pētījumā atklājies, ka 75% skolēnu tos ēd vismaz reizi nedēļā. Kolu un citus gāzētus, kā arī daudz cukura saturošus dzērienus vismaz reizi nedēļā nobrauda 65% bērnu, bet aptuveni 15% skolēnu šos neveselīgos produktus lieto ne retāk kā reizi dienā. Iespēja brīvpusdienas nodrošināt vismaz sākumskolas audzētājiem plānota jau pāris gadu. Bezmaksas maltiņu ieviešana valstij izmaksātu vairāk nekā 11,3 miljonus latu gadā. Finanšu ministrija jau norādījusi, ka tie būtu lieli papildu izdevumi. Tomēr, ja valdība atbalstīs šo ieceri, brīvpusdienas pirmo līdz ceturto klašu skolēni varētu saņemt tikai no 2007. gada. Ieceres autori tagad noliedz bažas par saistību starp brīvpusdienu piešķiršanas plāniem un Saeimas vēlēšanu tuvošanos. Tajā pašā laikā nav garantijas, ka siltas pusdienas par veltīti bērniem tiks ik gadu, jo jautājumu par papildu naudas piešķiršanu brīvpusdienām valdība skatīs katru gadu kopā ar budžeta prioritāšu pieteikumiem.

Bērnu noziedzības novēršanai nepieciešami septiņi miljoni latu

Lai novērstu bērnu noziedzību un mazinātu noziedzīgu uzvedību veicinošos faktorus no 2006. līdz 2008. gadam nepieciešami aptuveni septiņi miljoni latu. Iekšlietu ministrijai, Bērnu un ģimenes lietu ministrijai un citu atbildīgu institūciju darbam bērnu noziedzības novēršanai šogad paredzēti 800 000, un IeM cer saņemt papildus budžeta grozījumus, informē portāls «Delfi». Ministrijas izstrādātais projekts «Bērnu noziedzības novēršanas un bērnu aizsardzības pret noziegumu programma 2006.-2008. gadam» paredz apkopot un analizēt informāciju par nepilngadīgo noziedzības stāvokli un noziedzības novēršanas problēmām. Viens no programmas mērķiem ir sekmēt sadarbību starp valsts, pašvaldību un sabiedriskā sektora institūcijām, lai uzlabotu darbu ar riska grupas bērniem, mazinātu vardarbību pret nepilngadīgajiem un to vidū, savlaicīgi konstatētu un risinātu bērna uzvedības un socializācijas problēmas, kā arī novērstu nepilngadīgo noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Lai arī Latvijas spēkā esošajos tiesību aktos ir iestrādāti Konvencijas par bērna tiesībām pamatprincipi, programma paredz pilnveidot normatīvo bāzi un normatīvo aktu piemērošanu praksē, lai nodrošinātu bērnu tiesību aizsardzību.

Bez maksas pret gripu potējušies 214 190 iedzīvotāji

Pagājušajā nedēļā bez maksas pret gripu vakcinējušies 21 014 Latvijas iedzīvotāji, bet kopumā kopš pērnā gada rudens pret gripu bez maksas vakcināti 214 189 cilvēki, informēja Sabiedrības veselības aģentūra. Līdz šim bez maksas pret gripu vakcinējušies 42 837 bērni līdz septiņu gadu vecumam, 86 609 iedzīvotāji vecumā virs 65 gadiem un 15 918 īpašo riska grupu pārstāvji — ārstniecības iestāžu, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts robežsardzes, Sanitārās robežinspekcijas, Ieslodzījuma vietu pārvaldes, Valsts policijas darbinieki un muitnieki. Tāpat pret gripu potējušies 68 825 iedzīvotāji, kas nav iekļauti iepriekš noteiktajās riska grupās. Vēl līdz 1. martam jebkurš Latvijas iedzīvotājs, vērsoties pie sava ģimenes ārsta, var saņemt bezmaksas pretgripas vakcīnu. Kā ziņots, Latvijā sākusies gripas epidēmija un pagājušajā nedēļā Latvijā reģistrēti 109,8 saslimšanas gadījumi, rēķinot uz 100 000 valsts iedzīvotāju.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priēli, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (zurnālistiem). Faks 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piekdien).

VIEDOKLIS

Sākt — ar mazumiņu, turpināt — ar vērienu

Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā un iespējām, ko zemniekiem dod papildus finansējuma saņemšana, pamazām mainās arī lauku ļaužu noskaņojums. Par to vislabāk lietas kursā ir pašvaldību lauku konsultanti. Savā viedoklī ar «Novadnieku» dalījās šis nozares speciālists Līvānu novadā **Domīniks Jauja**.

— Cilvēki kļuvisi aktīvāki. Tie, kuri darbojušies, pretendējuši uz valsts subsidijām un rakstījuši projektus arī agrāk, līdz Latvijas iestāšanās brīdim Eiropas Savienībā, ir zinoši un pārliecināti par savu rīcību. Pie pašvaldības lauku konsultanta viņi nāk ar konkrētiem

jautājumiem un lūdz padomu kādas situācijas risinājumam. Taču pārsvarā pašvaldībā ir mazas saimniecības, kuru īpašnieki uz maksājumiem sāka pretendēt tikai pirms pāris gadiem. Šī lauksaimnieku kategorija tagad pamazām apjauš jaunās iespējas.

Mani iepriecina tas, ka pašlaik vairs nav tādas diskriminācijas, kāda bija agrāk. Ja iepriekš Latvijā bija noteikts, ka valsts subsidijas par pārraudzībā esošu govī varēja saņemt tikai tie īpašnieki, kuriem ganāmpulkā bija vismaz septiņas slaucamas govīs, tad tagad atbalsts pienākas jau sākot ar vienu govī. Tas ir pozitīvi, jo attieksmei jābūt vien-

dai pret visiem zemniekiem.

Vērojot Līvānu novada Turku un Rožupes zemnieku ikdieni, esmu ievērojis, ka saimniecībās jūtama izaugsme. Arī tie, kuri vēl pirms pāris gadiem kūti turēja tikai vienu piena devēju, tagad ir sasnieguši vēra ņemamus rezultātus un ganāmpulkus palielinājuši līdz 10 un vairāk govīm.

Pirmajā Eiropas Savienības gadā bija daudz saimniecību, kuru īpašnieki nemaz nepieteicās atbalsta maksājumiem. Acīmredzot, viņi neticēja, ka būs atbalsts, ka varēs saņemt reālus līdzekļus. Nu tas viss kļuvis daudz taustāmāks, jo, lūk, kaimiņi taču saņēma naudu. Man nav informācijas,

kā pieaudzis kopējais klientu skaits Lauku atbalsta dienestā, taču pie manis pērnā gada palīdzības pieteikumu sagatavošanā griezās aptuveni par 50 līdz 60 zemniekiem vairāk nekā 2004. gadā.

Viens no stimuliem darboties ir Lauku attīstības plāna pasākumi. It īpaši tajos gadījumos, kad iet runa par daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizāciju un standartu sasniegšanu. Pēc konsultācijām nāk arvien vairāk klientu. Daļa projektus sagatavo paši, citi lūdz talkā Lauku konsultāciju biroja speciālistus, bet galvenais, ka cilvēki ir noticējuši iespējām attīstīt ražošanu. Sagatavoja L.L.

JURISTA PADOMS

Kas jāzina par mantojuma apsardzību un pieņemšanu

Mantojuma lietas turpina skaidrot zvērināta notāre **GUNTA DAUGAVIETE**. Sākums 14. februāra numurā.

Kas ietilpst mantojumā

Mantojums ir kopība, kurā ietilpst visa kustamā un nekustamā manta, kā arī citiem atdodamās tiesības un saistības.

Manā praksē mantinieki visbiežāk norādījuši šādu kustamo un nekustamo mantu: zemi, zemes lietošanas tiesības, jebkādas ēkas un būves, traktortehniku, transporta līdzekļus, akcijas, naudas noguldījumus, privatizācijas un kompensācijas sertifikātus, piena kvotas, ganāmpulkus, zemnieku saimniecības, tiesības privatizēt dzīvokli valsts un pašvaldību fondā.

Mantnieks pārņem arī parādus

Līdz ar mantojuma iegūšanu uz mantinieku pāriet arī visas saistības. Tas nozīmē, ka mantinieks pārņem visus mantojuma atstājēja parādus. Kreditori, kas vēlas pieteikt savas pretenzijas uz mantojumu, iesniedz attiecīgu iesniegumu. Ar kreditora pretenzijām iepazīstina mantiniekus. Ja mantinieki pieteiktās pretenzijas neatzīst, kreditoriem ir tiesības celt prasību tiesā.

Ļoti aktīvi kreditora prasījumus uz mantojuma atstājēja nenomaksātajiem parādiem iesniedz, piemēram, SIA «Lattelekom».

Inventāra tiesība

Civillikuma 707. pants paredz mantinieka atbildību par mantojuma atstājēja parādiem arī ar savu paša mantu. No šī pienākuma mantinieks var atbrīvoties, ja izmanto inventāra tiesību. Iesniegumu par mantojuma pieņemšanu uz inventāra tiesības pamata var iesniegt divu mēnešu laikā no dienas, kad mantiniekam kļuvis zināms par mantojuma atklāšanos.

Pēc iesnieguma saņemšanas zvērināts notārs aicina zvērinātu tiesu izpildītāju, bet, ja mantojums atrodas ārpus pilsētas, — attiecīgo pagasttiesu sastādīt inventāra sarakstu. Mantinieks, kas pieņēmis mantojumu ar inventāra tiesību, atbild

par mantojuma atstājēja parādiem un citiem prasījumiem tikai šā mantojuma apmērā.

Mantojuma apsardzība

Par mantojuma apsardzību gādā zvērināts notārs, kurš ved mantojuma lietu. Civillikumā un Notariāta likumā ir noteikti konkrētie gadījumi un personas, kuras var lūgt mantojuma apsardzību. Atzinis, ka ir pamats mantojuma apsardzībai, zvērināts notārs aicina zvērinātu tiesu izpildītāju veikt visas nepieciešamās darbības mantojuma apsardzībai. Tāpat mantojuma apsardzību var nodrošināt arī pagasttiesa.

Likumiskā mantošana

Latvijas likumdošana paredz trīs mantošanas pamatus: mantojuma līgumu, testamentu un mantošanu pēc likuma.

Pirmā prioritāte ir mantojuma līgumam. Ja tāda nav un ja tas neaptver visu mantojumu, tad otrā prioritāte ir testamentam. Ja nav nedz mantojuma līguma, nedz testamentu, tad iestājas mantošana pēc likuma.

Mantojuma līgumu slēdz mantojuma atstājējs ar savu līgumisko mantinieku. Ar šo līgumu mantojuma atstājējs piešķir līgumiskajam mantiniekam tiesību uz viņa nākamo mantojumu. Mantojuma līgumi nav vienpusēji atceļami. Likumdošana paredz mantojuma līgumiem obligātu notariālo apliecinājumu.

Testamentārā mantošana

Ar testamentu mantu var novēlēt jebkurai fiziskai vai juridiskai personai. Testators var testamentu katrā laikā atcelt, grozīt vai papildināt. Testamenti pēc formas ir vai nu privāti vai publiski.

Publiskos testamentus taisa pie notāra, pagasttiesā vai bāriņtiesā, vai arī pie Latvijas konsula ārzemēs, piedaloties testatoram un diviem lieciniekiem.

Privāts testaments jāstādā rakstiski. Arī privātu testamentu taisot, pieaicināmi divi ticami liecinieki. Civillikums ir paredzējis šādus gadījumus, kad pie privātiem testamentiem nav nepieciešama

liecinieku klātbūtne: ja testators visu testamentu pats uzrakstījis un parakstījis, kā arī, ja testators taisījis testamentu par labu saviem bērniem vai arī par labu otram laulātajam.

Gribu pievērst «Novadnieka» lasītāju uzmanību, ka privātā testamentā liecinieki tiks izsaukti uz testamentu nolāsišanu, bet publiskā testamentā liecinieku aicināšana nav nepieciešama.

Likumisko mantinieku šķira

Likumiskajā mantošanā izšķir četras likumisko mantinieku šķiras.

Pirmā šķira: manto visi mantojuma atstājēja lejupējie mantinieki — bērni, mazbērni, mazmazbērni.

Otrā šķira: manto visi mantojuma atstājēja augšupējie mantinieki — vecāki, vecvecāki, kā arī mantojuma atstājēja istie brāļi un māsas, kā arī pirms viņa miruši brāļi un māsas bērni.

Trešā šķira: manto mantojuma atstājēja pusmāsas un pusbrāļi un pirms viņa mirušo pusmāsu un pusbrāļu bērni.

Ceturta šķira: manto pārējie pēc pakāpes tuvākie sānu radnieki — māsiņas, brālēni, tēva brālis vai māsa, mātes brālis vai māsa, vectēva brālis vai māsa, vecmātes brālis vai māsa utt.

Laulātā mantošanas tiesība

Pārdzīvojušā laulātā mantošanas tiesība pēc likuma ir vienmēr un neatkarīgi no tā, vai citi radnieki mirušajam ir vai nav. Atkarībā no pārējiem mantiniekiem mainās vienīgi pārdzīvojušā laulātā mantojuma daļas lielums.

Ja mirušajam ir mazāk par četriem bērniem, tad laulātais saņem bērna daļu. Tātad, ja mirušā mantinieki ir divi bērni un pārdzīvojušais laulātais, tad katrs manto 1/3 domājamo daļu atstātā mantojuma. Ja bērni ir četri vai vairāk, tad pārdzīvojušais laulātais manto ceturto daļu.

Ja mirušajam laulātajam nav ne lejupējo (bērnu, mazbērnu), ne adoptēto, tad pārdzīvojušais laulātais saņem visu mantojuma un bez tam vēl dzīvokļa iekārtu.

Materiālu sagatavoja L.Kirillova

«Latvijas pasta»

Pasts piedzīvo pārmaiņas

Valsts akciju sabiedrībai «Latvijas pasta» (VAS «LP») 2006. gads ir nozīmīgs ar to, ka tā laikā tiks realizētas jau pagājušajā gadā uzsāktās pārmaiņas. Tās saistītas ar motorizētās pasta piegādes ieviešanu, ar pasta nodaļu remontiem, jaunu nodaļu un pasta punktu atklāšanu, «Novadnieku» informēja VAS «LP» Latgales reģionālā pasta direktors JĀNIS PITRĀNS (attēlā). 2006. gadā paredzēts motorizēto piegādi ieviest vairāk nekā 300 Latvijas pasta nodaļās. Šogad plānots visu lielāko pasta nodaļu remonts, izņemot tās, kurām tuvākajā laikā beidzas telpu īres līguma termiņš. Nodaļu remonts tiek veikts, ievērojot vienotu dizaina koncepciju.

Pagājušajā gadā labi iekārtotas telpas ieguva Līvānu un Aglonas pasta nodaļas, šogad pie tādām tika Riebiņu pasta darbinieki. Līdz gada beigām paredzēts remonts visās lielākajās rajona pasta nodaļās.

Pasta darbiniekiem jānodarbojas ar saviem tiešajiem pienākumiem, nevis jādomā par kurināšanu vai telpu uzkopšanu, teica Jānis Pitrāns. Daudzās pasta nodaļās iecerēts pāriet uz automātiski regulējamu elektrisko apsildīšanu.

Preiļu rajons – līderis izmaiņās

Preiļu rajons kļuvis par līderi pozitīvu izmaiņu ziņā, atzina Jānis Pitrāns. Preiļu pasta ir pirmais Latgalē, kurš sāka ieviest motorizēto pasta piegādi. No tiem pastniekiem, kas velosipēdu nomainījuši pret braukšanu siltas automašīnas kabīnē, pēc šī gada janvāra aukstuma, kad termometrs rādīja minus 30 grādu, jau saņemta vislielākā pateicība. Motorizētās piegādes maršruti ir izstrādāti no jauna, tie atšķiras no tiem, ko pirms tam pastnieks veica kājām vai ar velosipēdu, jo ar automašīnu nevar pārvietoties pa šaurām taciņām vai taisni pāri pļavām. Automašīna ar pastu brauc pa ceļu, tomēr motorizētie maršruti izstrādāti tā, lai tie aptvertu visas mājas un visus klientus. Motorizētā piegāde tiks ieviesta visur, kur pastniekiem ir lieli kājām ejamie gabali. Jānis Pitrāns neslēp, ka jaunais pasta piegādes veids lielā mērā saistīts ar pastnieku drošības uzlabošanu.

Preiļu rajons esot pateicīga vieta motorizētā pasta piegādāšanai arī no tāda aspekta, ka rajona teritorijā vienmērīgi izvietotas degvielas

uzpildes stacijas: Līvānos, Aglonā un Preiļos.

Šogad plānots ar motorizēto piegādi aptvert lielāko daļu Latgales teritorijas. Pasta darbinieki tiek aicināti iegūt autovadītāju tiesības, jo priekšroka pasta mašīnu vadīšanā tiek dota pastā strādājošajiem. Latvijā pasta motorizētā piegāde pašlaik iesaistīta 40 automašīnās. Kopumā valstī, reģionā un arī Preiļu rajonā šī pieredze ir jauna, no pirmajiem mēģinājumiem mācās gan vadība, gan arī pastnieki. Vislielākos pārbaudījumus varētu radīt ziemas apstākļi, kad attāli lauku ceļi kļūst neizbraucami. Domājot par laika apstākļiem, tiek pirktas automašīnas «Niva», «Renault Kangoo» un citas ar līdzīgu braukšanas spēju. Vienlaikus šīs mašīnas tiek testētas, apkopojot darbinieku sniegto informāciju par to, kādi ceļi tam ir un kādi nav pievarāmi. Lai iedzīvotāji nebrīnās, redzot, ka vienu mēnesi pastnieki ierodas ar tādām, bet otru – ar citādu automašīnu. Tādējādi tiek noteikti piemērotākie braucamie, lai vasarā, kad sāksies pasta automašīnu lielākais iepirkums, būtu izdarīta pareiza izvēle, uzsvēra direktors.

Tomēr pasta nodaļu darbinieki pašlaik jūtas nobažījušies, un ne bez pamata, par iespējamo darbinieku skaita samazināšanu un bezdarba palielināšanu.

Katrs gadījums jāskata atsevišķi, un nevar atbildēt kopumā par visām nodaļām, skaidroja Jānis Pitrāns. Piemēram, ir maršruti, kurus pastnieki saīsināja, ejot pa meža celiņiem vai upei pāri pa laipām. Automašīnai jābūt krietni garāks apkārtceļš, tāpēc pastnieka slodze nevis samazinās, bet palielinās, un atbrīvošana šādos gadījumos ne-

draud, mierināja direktors. Pašreizējie pastnieki var kļūt par individuālajiem komersantiem, noslēdzot līgumu un izvadājot pastu ar savu transportu.

Kopš šī gada sākuma «Latvijas pasta» ieviesta jauna, rūpīgi sagatavota atalgojuma sistēma, kas mudina strādāt aktīvāk, un tās pirmie rezultāti varētu būt manāmi pēc diviem trijiem mēnešiem. Maršrutā dodoties ar automašīnu, iedzīvotājiem tiks pievestas arī dažādas preces.

Jaunas tehnoloģijas pasta ikdienā

Pasts šogad realizē arī universālas pasta nodaļu informācijas sistēmas (UPNIS) ieviešanu un atbilstību. Tās pamatā ir jaunas, modernizētas kases sistēmas. Tādas jau ieviestas Līvānu un Aglonas pasta nodaļās. Nobeigumam tuvojas pasta šķirošanas kompleksa būvniecības pabeigšana Rīgā. Latvijas valdības uzdevumā pasta kopā ar Lattelekom strādā elektroniski paraksta ieviešana, šim nolūkam katrā pasta nodaļā drīzumā tiks ierīkoti interneta pieejas punkti. Daudzos lauku rajonos darbojas pārvietojamās pasta nodaļas, moderni aprīkotas, apsildāmas automašīnas, kurās apmeklētājs var ienākt iekšā. Tas darīts pēc citu Eiropas valstu piemēra.

Pasta darbinieki aktīvi papildina zināšanas gan darbam ar datoru, gan klientu apkalpošanas uzlabošanai. Aktīvu darbību uzsāk eksprespasts, tā pakalpojumus var izmantot arī Preiļu iedzīvotāji. Pasta darbinieki līdz gada beigām saņems formastērpus.

Darbosies pasta punkti

Latgales reģionā plānota vairāku pasta punktu atvēršana. Tie būs iekārtoti lielveikalos netālu no pasta nodaļām, un tajos būs pieejami tādi pat pakalpojumi kā pasta nodaļās, izņemot pienākušo paku izsniegšanu. Pasta punkti paredzēti, lai veicot iepirkšanos veikalā, cilvēki turpat uz vietas varētu iegādāties markas, aplokšnes, atklātnes, nosūtīt ierakstītu vēstuli. Runājot par Preiļu rajonu, Jānis Pitrāns informēja, ka Līvānos piedāvājums sadarboties izteikts sešiem veikalniekiem, bet reāla saruna par līguma noslēgšanu attiecībā uz telpu izīrēšanu pasta punkta iekārtošanai notiekot ar pašlaik jaunajam lielveikalā īpašniekiem. Savukārt Preiļos tiek izskatīti vairāki telpu piedāvājumi papildus pasta punktu ierīkošanai. Mēs vēlamies, lai pasta pakalpojumi Preiļu iedzīvotājiem būtu pieejami tuvāk viņu dzīves vietām un ikdienišķo gaitu maršrutiem, teica Jānis Pitrāns, mikrorajonos, blakus veikalniem un autoostai. Pasta pakalpojumu raksturs mainās

pašā būtībā, un mēs ejam pie cilvēkiem. Piemēram, Aglonas pasta nodaļā, kas tagad iekārtota veikalā telpā, apmeklētāju skaits un līdz ar to apgrozījuma apjoms palielinājies divreiz.

Darba vietu skaits palielināsies, atbildēja reģionālā pasta direktors uz jautājumu, vai jauninājumi nedraud ar bezdarbnieku skaita palielināšanos. Sakarā ar pakalpojumu plašāku pieejamību tiek prognozēta ienākumu palielināšanās, kas ļaus palielināt strādājošo skaitu.

Tomēr atsevišķas lauku pasta nodaļas, kurās dienā dažreiz apkalpo ne vairāk par pieciem cilvēkiem, paredzēts pievienot blakus esošajām nodaļām. Katrs šāds lēmums tiks pieņemts, uzklusot vietējās pašvaldības viedokli un iedzīvotājiem nesamazinot iespēju izmantot tuvākā pasta pakalpojumus. «Latvijas pasta» ir valsts uzņēmums, un valstij jāgādā, lai arī lauku iedzīvotāji attālās vietās nenonāktu sliktākā situācijā kā pilsētnieki. Tomēr jāatzīst, ka daudzos ciemos iedzīvotāju skaits samazinājies līdz minimumam.

Riebiņos atklāta jauna pasta nodaļa

● Riebiņu pasta nodaļas modernais izskats pozitīvas emocijas rada gan apmeklētājiem, gan arī darbiniekiem.

15. februārī Riebiņos, SIA «Turība» ēkā Saules ielā 8 tika atklāta jauna pasta nodaļa. Vietējā pagasta iedzīvotājiem un visiem pārējiem pasta nodaļā tiek piedāvāti jauni pakalpojumi – GE Money naudas aizdevumu izsniegšana privātpersonām, Western Union naudas pārvedumu pieņemšana un izmaksāšana, internets.

Pasta nodaļa piedāvās arī ierastos pakalpojumus – preses abonēšanu un tirdzniecību, zvanu kartes, kā arī

finanšu pakalpojumus: iespēju veikt maksājumus, naudas pārvedumus, termiņnoguldījumu pieņemšanu un apdrošināšanu. Pasta nodaļā būs pieejami kopēšanas un telefaksa pakalpojumi.

Jauno pasta telpu interjers saskaņots ar «Latvijas pasta» mūsdienīgo dizaina koncepciju, kas nodrošina lielākas ērtības gan klientiem, gan personālam. Nodaļas atklāšana notika «Latvijas pasta» nodaļu modernizācijas plāna ietvaros.

Motorizētā pasta piegāde: plusi un minusi

● Pastnieki un žurnālisti pirms došanās kopīgā maršrutā. Attēlā pastniece Māriete Pastare (pirmā no kreisās), pasta mašīnas vadītājs Valdis Pastars, normētāja Lidija Kivleniece (ceturtnā no kreisās) kopā ar Ludzas, Krāslavas un Preiļu žurnālistēm.

Latgales preses izdevēju asociācijas vadītāja, laikraksta «Novadnieks» redaktore Tamāra Elste sadarbībā ar «Latvijas pasta» Latgales reģiona direktoru Jāni Pitrānu organizēja iespējū reģiona laikrakstu žurnālistiem tuvāk iepazīt «Latvijas pasta» jaunievedumu – motorizēto pasta pie-

gādi Preiļu rajonā. Preiļu, Krāslavas un Ludzas redakciju pārstāvji kopā ar motorizētās piegādes brigādi izbrauca vienu no maršrutiem, iepazīstot jaunās sistēmas plusus un minusus, uzklusot gan pasta pakalpojumu sniedzēju, gan to saņēmēju viedokļus.

Turpinājums 9. lappusē.

pārvērtību laikā

Motorizētā pasta piegāde: plusi un minusi

● Preiļu pasta mašīnai, kas veic motorizēto piegādi, kopējais maršruta garums ir 108 kilometri. Māriete un Valda Pastaru apkalpojamajā maršrutā dzīvo 361 ģimene, preses sūtījumiem izvietotas 287 kastītes.

Sākums 4. lappusē.

Dodamies maršrutā

Ir agrs rīts, un pa Preiļu reģionālās nodaļas vārtiem izbrauc dzeltena pasta automašīna, kurai seko automobilis ar preses pārstāvjiem. Noteiktā laikā motorizētās piegādes automašīnas ceļā dodas ik dienas. Pasta mašīnai pie stūres Valdis Pastars, viņam līdzās – pastniece Māriete Pastare. Ludzas, Krāslavas un Preiļu rajonu laikrakstu pārstāvjus pavada pasta normētāja Lidija Kivleniece.

«Jātvijas pasts» Preiļu reģionālā ir pirmā Latgalē, kas organizējusi un izveidojusi motorizētas piegādes mezglu (Ludzas rajonā motorizētā piegāde ieviesta atsevišķā pasta nodaļā). Motorizētas piegādes maršrutos ik rītus vienlaicīgi izbrauc piecas automašīnas. Sutru iecirknis, uz kuru dodamies, ir pirmais, kurā pasta pievešana ar automašīnu uzsākta jau pērnā gada pavasarī, bet kopumā Preiļu pasta mezglā motorizētā piegāde sāka šogad, 10. janvārī. Četru pasta nodaļu: Preiļu, Sutru, Pelēču un Aizkalnes apkalpojamajās teritorijās pastu piegādā Preiļu mezgli. Drīzumā motorizētās piegādes mezgli taps Rušonā. Piegādē tiek izmantots «Latvijas pasta» autotransports, bet nupat darbu uzsācis arī individuālais komersants, kas pasta izvadīšanai izmanto savu personīgo autotransportu.

Motorizētā piegāde liek izdarīt izmaiņas štatu sarakstos

Viss notiek, saka žurnālistu pavadone. Motorizētās piegādes mezglā darbības pirmais mēnesis parādījies, ka pasts tiek piegādāts atbilstoši izstrādātajam grafikam. Piedzīvots arī skaitļos neizteicams morāls gandarījums. Janvārī, trīsdesmitgrādu salā, pastnieki teikuši paldies par jaunās sistēmas ieviešanu.

Tomēr motorizētā piegāde nesusi izmaiņas štatu sarakstos. Pastnie-

● Esam ļoti apmierināti ar saviem sirsniņajiem pastniekiem, kas ne tikai ātri piegādā pastu, bet atved arī izziņas no pagasta padomes, jo Bernānos dzīvojošajiem pensionāriem deviņi kilometri līdz Sutru centram ir liels attālums, ņipri stāsta Anna Spūle, uzskaitot četrus periodiskos izdevumus, ko šajās mājās abonē. «Jālūdz Dieviņu, lai neaizputina ceļus,» viņa saka. Pērniem pastnieks bridis pa sniegu līdz jostas vietai.

ku skaits šajās nodaļās gan samazināts minimāli – par vienu cilvēku, taču pastniekiem jābūt gataviem uz citām pārmaiņām. Viena no bijušajām pastniecēm kļuvusi par automašīnas vadītāju, savukārt Pelēču pasta priekšniecei, kura pirms tam iznēsāja arī pastu, tagad samazināta slodze. Preiļu pastā kāda darbiniece, kas pirms tam piegādāja pastu, tagad kļuvusi par apkopēju. Minētajās četrās pasta nodaļās pirms motorizētās piegādes strādāja desmit pastnieki un viens nodaļas priekšnieks, tagad palikuši pieci pastnieki, trīs autovadītāji.

Pastniekiem patīk ziema bez puteņiem

Ši bezsniega ziema līdz šim bijusi labvēlīga tādā ziņā, ka pasta mašīnām zem riteņiem klājās gluds segums bez kupenām un sanesumiem, tās varēja izlikumot katru lauku celiņu. Arī žurnālistu un pastnieku kopīgajā maršrutā rajona un pagasta nozīmes ceļi vijas gludi kā spoguļi, pārnestā un tiešā nozīmē,

jo tie klāti ar ledu.

Sniegiem bagāta ziema, pavasara šķidoņi un pali, — šādi pārbaudījumi pasta autiņiem vēl priekšā. Pastnieki savus ceļus pārzina labi, jo gadu gadiem kupenas bridušī kājām, pāri sliksnām velosipēdus vilkuši aiz «ragiem», skubinājuši zirdziņus, kam uz ledainajiem ceļiem slidējušas kājas.

Taču jaunais pasta piegādes veids nesis izmaiņas arī pasta saņemšanā. Attālu viensētu ipašniekiem vajadzēja pasta kastītes pārcelt uz citām vietām, ierīkot tās pie vietējas nozīmes ceļiem, pa kuriem var pārvietoties auto. Lielākoties attālums palielināts tikai par 200–300 metriem, jo to klientu, kam līdz vietējas nozīmes ceļam ir puskilometrs vai kilometrs, pastkastīte tomēr atstāta iepriekšējā vietā. Pirms tam klientiem nosūtītas vēstules ar aicinājumu pārcelt pastkastītes. Bet iedzīvotājiem tiek piedāvāts arī jauns pakalpojuma veids – pasts līdz durvīm, kad par attiecīgu samaksu –lats mēnesi — laikraksti un vēstules tiek piegādātas līdz na-

● Ierasta aina lauku māju pagalmos. Četrkājainie sargi mēdz sagaidīt kā nu kurā vietā, — laipni vēdinot asti, dusmīgi rūcot vai pat iekļūpot stilbos. Arī Māriete Pastarei savās pastnieces gaitās nācies piedzīvot suņa uzbrukumus.

ma ieejai. Daudzi klienti to izmantojot un esot tīri apmierināti.

Kilometri gandrīz līdz centimetram

Ar pasta mašīnu pa ceļam pie sīvasmātes uz pankūkām neiebrauksi. Maršrutā pavadāmais laiks un kilometri izrēķināti precīzi. Pasta darba normētāja Lidija Kivleniece labi pārzina pastnieku darba ikdienu un pa ceļam iepazīstina arī ar to, kā izmēriti, pareizi izsakoties, — normēti attālumi, ko mēro pastnieks savos piegādes iecirkņos. Agrāk pastnieku ejamie ceļa gabali noteikti, tos izbraucot ar automobili. Kad Lidija sāka strādāt, normēšanu varēja izdarīt, pastniekam nopakaļus braucot ar automobili. Pēdējos gados normēšana tika veikta vai nu kājām vai ar velosipēdu, braucot pastniekam aiz muguras.

Maršrutu pārmeģšana notiek ik pēc trijiem gadiem. Ir attālums, ko pastnieks mēro ik dienas, un ir kopējais iecirkņa maršruta garums. Kopējā maršruta garumu veido attālums līdz katras mājas durvīm, neatkarīgi no tā, vai tās iedzīvotāji saņem pensiju. Kilometru skaitam, ko pastnieks mēro katru dienu, pievieno to kilometru skaitu, kas veikti, iznēsājot pensijas. Kilometru summu savukārt izdala ar 25 dienām. Lauku viensētas izvietotās reti, māja no mājas tālu, un maršruta kopējais garums ir liels, bet ikdienā vidēji pastniekam sanāk pārvarēt 15–18 kilometrus.

Arī motorizētās piegādes ieviešana neizslēdz iespēju, ka atsevišķi, slikti uzturēta ceļa gabali pastniekam jānoiet kājām.

Pasta mašīnas kursēšanas laiks un grafiks izstrādāts pa minūtēm. Normētāja stāsta, ka, paraugoties maršrutu shēmās, var pateikt, kurā rajona vietā pasta mašīna tobrīd atrodas. Iespējama sazināšanās pa mobilo tālruni, var izsaukt maiņas dežūrmāšīnu. No darba drošības un pastnieku darba apstākļu uzlabošanas viedokļa – motorizētā piegāde ir teicams risinājums. No klientu viedokļa – pasta piegāde kļuvusi ātrāka. Pastniece gan atzīstas, ka iesākumā grūti bijis pierast pie tā, ka maršruta laikā mašīnā jāiekāpj un jāizkāpj vismaz simts reizes. Tagad? Tagad viņa saka, ka tas

pastnieks, kurš izmēģinājis motorizēto piegādi, atpakaļ uz velosipēda vairs nesēdīsies. No pasta vadības viedokļa – jaunais piegādes veids gan ir ērts un drošs, tomēr dārgs. Bažas rada lauku ceļu stāvoklis ziemās un pavasara šķidoņos. Valdis Pastars pērnā gada pavasarī jau pārliecinājies, ka līdzī jāņem gan domkrats, gan lāpsta deļi, jo tos visus nācies likt lietā.

Igaunijā šāda sistēma ieviesta jau pirms vairākiem gadiem. Atsevišķās vietās, kur ar automašīnu nav izbraucams, piegāde tomēr notiekot pa vecam, un tā, droši vien, būs arī Latvijā. Rajona laukos pastu pašlaik piegādā 68 pastnieki, kā arī deviņi nodaļu vadītāji, kas pēc nodaļas slēgšanas ar pasta somu dodas pie klientiem. Desmit pastnieki strādā pilsētās.

Dzija, pensija, laikraksti, veļas pulveris, bandroles

Pastniece un pasta automobiļa vadītājs, abi dzīvesbiedri, strādā raiti. Dzeltenais busiņš met likoņus un cilpas, kādus vien savijuši lauku ceļi un piemāju celiņi. Večuki, kas saņem pensijas, smaida vien, jo šoreiz ir tā diena, kad vecīgajās rokās iegulst lielāks naudas zīmju skaits, jo tiek izmaksāta valdības solītā pensijas piemaksa par darba stāžu un pie tam par janvāri un februāri reizē. Pastniece piedāvā arī dažādas preces: aplokšnes ar markām, atklātnes, veļas pulveri, dziju un citas. Lai pastniekiem nevajadzētu līdzī vadāt lielo preču klāstu, nākotnē paredzēts izstrādāt pasta katalogus, pēc tiem iedzīvotāji varēs pasūtīt dažādas preces, kas tiks piegādātas mājās, ieskaitot lielgabari-ta priekšmetus.

□□□

Motorizētā pasta piegāde Sutru pasta nodaļas apkalpojamajā teritorijā beidzās pulksten 15.00. Latgales laikrakstu žurnālisti pēc brauciena laikraksta «Novadnieks» redakcijā tikās ar Preiļu reģionālās nodaļas pārvaldnieci Ninu Pozņaku, daloties pārdomās par novēroto un uzklausat pārvaldnieces informāciju par uzsāktajām pārvērtībām pasta darbā.

Jaunieši sprieda par sev svarīgām lietām

Rajona bērnu un jauniešu centra organizētajā izglītības iestāžu skolēnu pašpārvalžu konferencē «Skolu jaunatnes līdzdalība pilsoniskās sabiedrības veidošanā» piedalījās pārstāvji no visām rajona izglītības iestādēm. Noteiktais delegātu skaits bija viens pārstāvis no katriem 50 7.-12. klašu skolēniem.

Sagatavošanā aktīvi iesaistījās rajona skolēnu dome, kas izvēlējās konferencē apskatāmos jautājumus, izveidoja darba grupas un veiksmīgi tās vadīja. Konferences darbu un paneldiskusiju vadīja rajona skolēnu domes priekšsēdētāja Liene Lazdāne no Livānu 1. vidusskolas. Darba grupās tika izskatīti jautājumi: skolēnu pašpārvaldes sadarbības iespējas; skolēnu tiesības un pienākumi; aģentūras «Jaunatne» piedāvātās iespējas, neformālā izglītība, izglītības iespējas un karjeras izvēle; informācijas aprīte, jauniešu iespējas; lēmumu pieņemšana un to ietekmēšana; mobings skolās (negatīva attieksme no līdzcilvēku puses). Jauniešus šīs tēmas ļoti interesē, par to liecināja arī darba grupu sagatavotie prezentāciju materiāli.

Konferences tālākā gaitā sākās paneldiskusija, uz ko pēc skolēnu vēlēšanās bija uzaicināta rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, Nevalstisko organizāciju centra direktore Ineta Liepniece, rajona izglītības pārvaldes pārstāves Dzintra Šmukste un Aiga Budriķe, nodarbinātības aģentūras Preiļu filiāles vadītājs Tālvāldis Saulīts, bērnu un jauniešu centra direktore Aija Caune. Diskusijas laikā pusotras stundas garumā tika izteikti ļoti daudzi jautājumi, sevišķi par lietām, kas saistītas ar nodarbinātību,

ar nevalstiskajām organizācijām.

Konferences laikā pieņemta arī rezolūcija, apkopojot katras darba grupas svarīgākos priekšlikumus. Galvenās rezolūcijas idejas saistītas ar to, ka skolēni paši ir spējīgi pieņemt ļoti nopietnus lēmumus un nest atbildību par to, ar vēlmi, lai arī lauku teritorijās būtu interešu un atpūtas centri, kuros jaunieši varētu saņemt dažāda veida informāciju. Rezolūcijā ierakstīti ierosinājumi, lai skolās mazinātu un izskaustu mobingu, kā rezultātā daži no skolēniem tiek negatīvi ietekmēti gan psiholoģiski, gan fiziski. Par mobinga upuri var kļūt jebkurš. Viena no iespējām, lai to izskaustu, vairāk pievērsties tam, kā skolās norit starpbrīži, jo nereti tieši šajā laikā notiek skolēnu pazemošana. Skolēnu pašpārvalžu pārstāvji atzina, ka skolās tādas lietas ir un par to ir jārūnā atklāti. Jaunieši izteica priekšlikumus, ka skolās nepieciešama informācija par drošām darba un izglītības iespējām ārzemēs. Rezolūcijā minēti arī priekšlikumi pašvaldībām atvēlēt vairāk naudas jauniešu kultūras pasākumu organizēšanai un interešu pulciņu dažādošanai, piemēram, didžeju apmācībai, oratoru mākslas iegūšanai un tamlīdzīgi. Jaunieši aktīvi piedalījās konferencēs darbā.

Šogad pirmo reizi iecerēta Latvijas skolēnu pašpārvalžu konference «Skolu jaunatnes līdzdalība pilsoniskā sabiedrībā», ko organizē Valsts jaunatnes un iniciatīvu centrs. Rajona konferencē izvirzīja delegātus uz šo Latvijas jauniešu tikšanos. Preiļu rajonu pārstāvēs **Liene Lazdāne** no Livānu 1. vidusskolas, **Zaiga Kuzminova** un **Aigars Ondzulis** no Preiļu Valsts ģimnāzijas, **Elīna Ieleja** no Preiļu arodvidusskolas.

L.Rancāne

No bērna uzturēšanas nevar izvairīties

Pateicoties veiksmīgajai sadarbībai ar tiesu izpildītājiem, Uzturlīdzekļu garantiju fondā pērnā gada laikā valsts parādnieki, kuri iepriekš nebija raduši iespējas pildīt tiesas nolēmumu, nodrošinot savus bērnus ar uzturlīdzekļiem, atmaksājuši 107 423 latus.

Kā informē Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Uzturlīdzekļu garantiju fonda (UGF) administrācijas sabiedrisko attiecību speciāliste Liene Pētersone, gandrīz ceturtdaļu no atgūtās summas atmaksājuši Rīgā un Rīgas rajonā dzīvojošie valsts parādnieki. No attālākos reģionos dzīvojošajiem visbiežāk parādu atmaksu uzsākuši vecāki no Daugavpils, Saldus, **Preiļiem**, Kuldīgas un Valmieras. No viņiem kopā atgūti 30 000 latu.

Fonda administrācijas pieredze liecinot, ka bieži vien parādnieku vēlme nokārtot savas parādsaistības atkarīga tieši no tiesu izpildītāju aktivitātes un neatlaidības, veicot izpildu darbības saistībā ar uzturlīdzekļu piedziņu. Tāpēc fonda administrācija īpaši uzteicot tieši šajos rajonos praktizējošo tiesu izpildītāju darbu. Sagatavoti 139 iesniegumi tiesībsargājošajām iestādēm par parādnieku saukšanu pie atbildības par ļaunprātīgu izvairīšanos no uzturlīdzekļu došanas saviem bērniem. **Deviņi šādi iesniegumi attiecas uz parādniekiem no Preiļu rajona.** Pret sešiem parādniekiem no rajona uzsāks kriminālprocesu. Divi parādnieki, lai netiktu saukti pie kriminālatbildības, nomaksājuši visu radušos parādu UGF, bet vienā gadījumā policijas lēmums atteikt ierosināt kriminālprocesu pārsūdzēts prokuratūrā un tagad nodots atkārtotai izskatīšanai policijā.

Kopš Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Uzturlīdzekļu garantiju fonda darbības uzsākšanas 2004. gada augustā fonda administrācijā kopā saņemti 112 146 iesniegumi

par uzturlīdzekļu izmaksu, no tiem **224 iesniegumi no Preiļu rajona dzīvojošajiem vecākiem. Pieņemti lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksāšanu 179 rajona iedzīvotājiem, nodrošinot 317 rajona bērnus. Viņiem kopā izmaksāti 58 904 latu.** Trijos gadījumos uzturlīdzekļu maksāšana pārtraukta, vienā no tiem iesniedzēja atteikusies patī, bet divos iesniedzējai ar bāriņtiesas lēmumu atņemtas bērna aprūpes tiesības.

Pašlaik fonda administrācijā izskatīšanas stadijā ir 164 lietas, to skaitā piecas no Preiļu rajona. Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija pašlaik nodrošina ar uzturlīdzekļiem 14 000 bērnu, naudu izmaksājot 9580 vecākiem, tai skaitā 139 tēviem.

Pieņemti arī 892 lēmumi par uzturlīdzekļu izmaksas izbeigšanu, kam par iemeslu bijusi bērna pilngadība, parādnieka spēja pašam nodrošināt savu bērnu ar uzturlīdzekļiem, kā arī bērna vai arī parādnieka nāve. Prasības iesniedzējiem no Preiļu rajona uzturlīdzekļu izmaksā izbeigta 17 gadījumos. Piecās lietās konstatēts, ka miris parādnieks, bet bērns turpmāk saņems apgādnieka zaudējuma pensiju. Septiņi bērni sasniedza 18 gadu vecumu, bet piecos gadījumos parādnieki paši sākuši nodrošināt savus bērnus ar uzturlīdzekļiem.

Atbilstoši UGF likumam, fonda administrācija ir tiesīga izmaksāt uzturlīdzekļus bērnam Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā – katram bērnam kopš dzimšanas līdz 7 gadu

vecumam – 25 procentu apmērā no valstī noteiktās minimālās mēnešalgas, kas ir 22,5 latu, bet no 7 līdz 18 gadiem – 30 procentu apmērā, kas ir 27 latu, tomēr ne vairāk kā noteikts ar tiesas spriedumu par uzturlīdzekļu piedziņu. Sakarā ar to, ka minimālā darba alga ir palielinājusies, bet tiesas spriedumā ir bijusi noteikta konkrēta naudas summa, vadoties no iepriekšējās minimālās darba algas lieluma, uzturlīdzekļu prasītājs var no jauna griezties tiesā. **Iespēju tiesā lūgt uzturlīdzekļu apjoma palielināšanu Preiļu rajonā izmantojušas 13 personas.**

□□□

Kā informēja Preiļu rajona tiesas tiesnese Irina Beitāne, rajonā pērn izskatītas 199 lietas par uzturlīdzekļu piedziņu, divos gadījumos uzturlīdzekļu piedziņu no bērnu mātēm lūguši tēvi. Vienpadsmit gadījumos bērnu mātes atsaukušas iesniegumus, jo tēvi uzturlīdzekļus sākuši maksāt labprātīgi. Tiesas laikā tiek novērtēts atbildētāja materiālais stāvoklis un, vadoties no tā, piespriesti bērnam maksājami līdzekļi. Neatkarīgi no mantiskā stāvokļa tiek uzlikts pienākums drošināt minimālos uzturlīdzekļus un atbildētāja aizbaidināšanās, ka viņš nestrādā un nav materiāli nodrošināts, netiek uzskatīts par ataisnojumu. Tiesa prasītājam izsniedz spriedumu, ka uzturlīdzekļi ir piedzīti un, ja līdzekļi bērna uzturēšanai netiek maksāti labprātīgi, ar šiem dokumentiem prasītājs var griezties Uzturlīdzekļu garantijas fondā. Spriedums ir spēkā līdz bērna pilngadībai. Ja bērna tēvs pēc Iedzīvotāju reģistra nav atrodams, pēc UGF lūguma tiesa izsludina viņa meklēšanu.

L.Rancāne

TAUTAS MEDICĪNA

Zelta stīga, Venēras mati jeb mājas žeņšeņs

Pēdējā laikā tautas dziedniecībā lielu popularitāti iemantojuši *dihorizandra*, tautā saukta par zelta stīgu vai Venēras matiem. Savu daudzveidīgo ārstniecisko īpašību dēļ šo istabas augu sauc arī par mājas žeņšeņu.

Vispiemērotākais laiks, kad augs vairojas, ir pavasaris. Saknes kopā ar zemes pikuci izņem no podiņa, sagriež ar asu nazi 2 cm lielos gabaliņos, bet tā, lai uz katra gabaliņa būtu lapu pumpuriņš. Tos sastāda podiņos, kārtīgi aplaista, uzliek virsū burciņu un uz vienu nedēļu noliek mēreni apgaismotā vietā.

Palīdz dažādām vainām

Auga lapas satur miecvielas, cukuru un nedaudz ēteriskās eļļas. Uzlējums ir efektīvs līdzeklis hroniska pankreatīta ārstēšanai. Dihorizandra labi nomāc patogēno mikrofloru, noņem sāpes, atjauno aizkuņģa dziedzera, liesas, virsnienu garozas darbību, ārstē žultspūšļa, žults ceļu, kuņģa un tievās zarnas iekaisumu, normalizē skābes un sārmu līdzsvaru kuņģa un zarnu traktā, izvada no organisma sārņus, šķīdina krēpas, pazemina hipersekreciju un gļotādas apvalku tūsku bronhīta slimniekiem. Lapas var arī košļāt, jo tās labi palīdz pret smaganu iekaisumu.

Cukura diabēts, pankreatīts, kuņģa un zarnu trakta iekaisums. Vienu lapu, ne mazāku par 20 cm, sasmalcina un ieber stikla burkā. Virsū uzlej vienu litru verdoša ūdens, apsedz un atstāj ievilkies vienu

dienu.

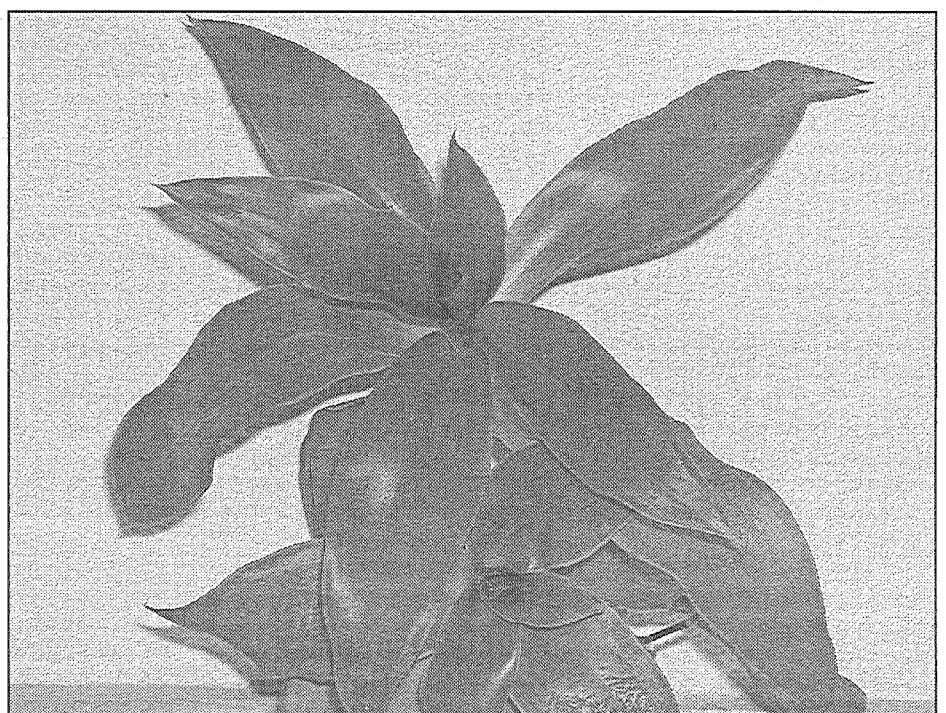
Uzlejumu var lietot pa 50 g siltā veidā 3 līdz 4 reizes dienā 40 minūtes pirms ēšanas. Šādā veidā no organisma var izvadīt sārņus, smalkos akmentiņus un smiltis no nierēm un urīnpūšļa.

Bronhiālā astma. 30-35 lapas sasmalcina un aplej ar 1,5 l degvīna un noliek uz deviņām dienām tumšā vietā. Degvīna uzlējums iegūst ceriņu nokrāsu. Lieto pa vienai deserta karotei 40 minūtes pirms ēšanas trīs reizes dienā. Nekādā gadījumā neuzdēst un neuzdzert!

Pret leikozi. Vienu daļu (pēc svara) samaltu lapu sajauc ar vienu daļu griķu medus un aplej ar divām daļām verdoša ūdens, ļauj ievilkies 40 dienas. Lieto pa vienai ēdamkarotei trīs reizes dienā 40 minūtes pirms ēšanas, uzdzerot ½ glāzi kaltētu zirgkastaņu novārījuma (vienu ēdamkarote uz vienu litru ūdens).

Pret stenokardiju. Vienu stublāju ar visām lapām, ne īsāku par 40 cm, sasmalcina un sajauc ar medu 1:1. Lieto 30 minūtes pirms ēšanas trīs reizes dienā par vienai ēdamkarotei.

Pret elpošanas orgānu slimībām. 20 pazarītes aplej ar 0,5 l degvīna. Ļauj ievilkies divas nedēļas. Dzert trīs reizes dienā 20 minūtes pirms ēšanas. 40 g ūdens izšķīdināt nepieciešamo pilienu skaitu. Ārstniecības kurss – 60 dienas. Pirmajā dienā vienā reizē 40 g ūdens izšķīdina 10 pilienus, bet, sākot no nākamās dienas un visu turpmāko trīs

dekāžu laikā devu palielināt par vienu pilienu uzlejuma. Atlikušajās 30 dienās devu jāsamazina par vienu pilienu dienā. Dzert tikai tā, kā norādīts receptē, uzlejumu lietot karotēm stingri aizliegts. Arī ūdeni uzdzert nedrīkst.

Ir novērots, ka, ārstējoties ar dihorizandras balzāmu, labi jūtas sirds išēmijas, cukura diabēta, hipertoniijas un aterosklerozes

slimnieki. Zāles normalizē sirds darbību, uzlabo asinsvadu stāvokli, kā arī ūdens un sāļu maiņu organismā. Balzāms izārstē kuņģa čūlu, poliartritu, varikozo vēnu paplašināšanos.

UZMANĪBU! Pirms uzsākat ārstēšanu, konsultējieties ar ģimenes ārstu. Pašārstēšanās ir bīstama!

